

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
Імені Леоніда Юзькова**

	ЗАТВЕРДЖЕНО
	Рішення вченої ради університету
	25 жовтня 2023 року,
	протокол № 5.
	Ректор, голова вченої ради університету, доктор юридичних наук, професор
	_____ Олег ОМЕЛЬЧУК
	25 жовтня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ОСНОВИ ПОРІВНЯЛЬНОГО ПРАВОЗНАВСТВА»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право**

Розробник програми:

завідувачка кафедри цивільного права та процесу, докторка юридичних наук,
професорка

_____ Світлана ГРИНЬКО

Схвалено кафедрою цивільного права та процесу 29 серпня 2023 року,
протокол №1.

Завідувачка кафедри _____ Світлана ГРИНЬКО

Декан юридичного факультету, кандидат юридичних наук,
доцент

_____ Віктор ЗАХАРЧУК

29 серпня 2023 року

Погоджено методичною радою університету 19 жовтня 2023 року,
протокол № 2.

Голова методичної ради

_____ Ірина КОВТУН

19 жовтня 2023 року

ЗМІСТ

Стор.

1.	Опис навчальної дисципліни		–	4
2.	Заплановані результати навчання		–	5
3.	Програма навчальної дисципліни		–	6
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни		–	10
	4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	–	10
	4.2.	Аудиторні заняття	–	11
	4.3.	Завдання для самостійної роботи студентів	–	11
5.	Методи навчання та контролю		–	11
6.	Схема нарахування балів		–	12
7.	Рекомендована література		–	13
	7.1.	Основна література	–	13
	7.2.	Допоміжна література	–	13
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		–	18

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	–	081 Право
2.	Код і назва спеціальності	–	081 Право
3.	Назва спеціалізації	–	Спеціалізації немає
4.	Назва дисципліни	–	Основи порівняльного правознавства
5.	Тип дисципліни	–	Вибіркова
6.	Код дисципліни	–	В.081.Б.3.4
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	перший
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	бакалавр
9.	Курс / рік навчання	–	другий
10.	Семестр	–	третій
11.	Обсяг вивчення дисципліни:		
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	3/90
	2) денна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	36
	% від загального обсягу	–	40
	лекційні заняття (годин)	–	18
	% від обсягу аудиторних годин	–	50
	семінарські заняття (годин)	–	18
	% від обсягу аудиторних годин	–	50
	самостійна робота (годин)	–	54
	% від загального обсягу	–	60
	тижневих годин:		
	аудиторних занять	–	2
	самостійної роботи	–	3
	3) заочна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	12
	% від загального обсягу	–	13,3
	лекційні заняття (годин)	–	10
	% від обсягу аудиторних годин	–	83,3
	семінарські заняття (годин)	–	2
	% від обсягу аудиторних годин	–	16,7
	самостійна робота (годин)	–	78
	% від загального обсягу	–	86,7
	тижневих годин:		
	аудиторних занять	–	2; 4
	самостійної роботи	–	
12.	Форма семестрового контролю	–	залік
13.	Місце дисципліни в логічній схемі:		
	1) попередні дисципліни	–	ОП.081.Б.2. Теорія держави і права ОП.081.Б.3. Історія держави і права України ОП.081.Б.5. Римське право В.081.Б.1.4. Правові пам'ятки Стародавнього Світу та Середньовіччя В.081.Б.2.4. Правові пам'ятки Нового та

			Новітнього Часу В.081.Б.7.9. Правові основи європейської та євроатлантичної інтеграції України
	2) супутні дисципліни	–	ОП.081.Б.7. Цивільне право ОП.081.Б.8. Кримінальне право ОП.081.Б.9. Адміністративне право ОП.081.Б.10. Муніципальне право ОП.081.Б.11. Міжнародно-правові механізми захисту прав людини В.081.Б.3.2. Конституційне право зарубіжних країн
	3) наступні дисципліни	–	ОП.081.Б.12. Право Європейського Союзу ОП.081.Б.22. Історія політичних і правових учень та основи філософії права ОП.081.Б.24. Міжнародне приватне право
14.	Мова вивчення дисципліни	–	українська.

2. Заплановані результати навчання

Основна мета навчальної дисципліни «Основи порівняльного правознавства» — формування у студентів правових знань про правові сім'ї та правові системи сучасного світу, вміння застосовувати порівняльно-правову методологію у науково-пізнавальному та практично-прикладному аспектах щодо загальних і спеціальних закономірностей функціонування правових сімей та правових систем.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Основи порівняльного правознавства» відповідно до стандарту вищої освіти здобуваються такі програмні компетентності та досягаються такі результати навчання.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

Результати навчання відповідно до стандарту вищої освіти

РН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Загальна характеристика порівняльного правознавства

Значення порівняльного правознавства. Порівняльне правознавство як метод, наука та навчальна дисципліна. Співвідношення у вітчизняній та іноземній юридичній літературі термінів «порівняльне правознавство», «компаративізм», «порівняльна юриспруденція», «порівняльне право». Виникнення порівняльного правознавства.

Об'єкт, предмет, метод і структура порівняльного правознавства. Вертикальне та горизонтальне порівняльне правознавство. Порівняльне правознавство у сфері приватного права. Порівняльне правознавство у сфері публічного права.

Функції порівняльного правознавства. Пізнавальна функція. Евристична функція. Функція наукового передбачення. Методологічна функція. Практична функція.

Місце порівняльного правознавства в системі юридичних наук: теоретико-історичних наук (теорія держави та права, історія держави та права, історія політичних та правових вчень); галузевих (міжгалузевих) науки (наука цивільного права, кримінального права, адміністративного права, екологічного права тощо); прикладних наук (судова медицина, криміналістика, криминологія, правова статистика); міжнародного права. Порівняльне державознавство.

Види досліджень у порівняльному правознавстві. Діахронне і синхронне порівняння. Бінарне та мультипорівняння. Внутрішньосімейне і міжсімейне порівняння. Мікро-, мезо- та макропорівняння. Нормативне та функціональне порівняння.

Тема 2. Правові системи та правові сім'ї як об'єкти порівняльного правознавства

Поняття правової системи. Основні ознаки правової системи. Структура правової системи. Суб'єктна складова. Нормативна складова. Ідеологічна складова. Функціональна складова. Результативна складова. Співвідношення понять «правова система» та «система права».

Загальна характеристика правової карти світу. Субнаціональні правові системи. Наднаціональні правові системи. Релігійні правові системи.

Правова сім'я. Поняття «правова сім'я». Материнські правові системи. Класифікація та типологія правових систем. Чисті правові системи та правові системи мішаного типу («гібридні»). Розвинуті та нерозвинуті правові системи. Материнські і дочірні правові системи.

Мішані правові системи. Переміщення права шляхом примусу. Переміщення права шляхом рецепції. Мішані правові системи, що являють собою продукт складних альянсів романо-германського (французького бельгійського, римо-голландського, іспанського тощо). та/або англоамериканського права з релігійним та/або місцевим звичаєвим правом. Гібридний тип правової системи як різновид мішаних правових систем.

Тема 3. Романо-германська правова сім'я

Позначення правових систем країн Європи: романо-германська правова сім'я, сім'я континентального права, сім'я цивільного права.

Особливості романо-германської правової сім'ї. Групи романо-германської правової сім'ї: романська та германська. Гібриди романо-германського та англо-американського права (штат Луїзіана (США), провінція Квебек (Канада), Пуерто-Рико, Шотландія, Південноафриканська Республіка, Шрі-Ланка, Філіппіни).

Особливе місце правових систем скандинавських країн і країн Латинської Америки. Теорії щодо природи скандинавського і латиноамериканського права.

Вплив канонічного права на формування романо-германського права. Акти канонічного права: папські декретали, збірники (компіляції) та ін. Звід канонічного права (Corpus Juris Canonici) 1582 р. як офіційно визнане основне джерело канонічного права. Структура Зводу: Декрет Граціана, Декрет Григорія IX (1234 р.), Збірники Боніфация VIII (1298 р.) і Клементя V (1313 р.).

Публічне і приватне право. Сентенція римського юриста Ульпіана щодо вивчення права у двох аспектах: публічному (*jus publicum*) і приватному (*jus privatum*). Розмежування публічного і приватного права за такими критеріями: який інтерес захищає, особливості суб'єктів, характер правового регулювання суспільних відносин, основні принципи, за чією ініціативою відбувається захист.

Джерела права в романо-германській сім'ї, їх види. Нормативно-правові акти. Правові звичаї. Міжнародні договори. Загальні принципи права. Правова доктрина. Судова практика.

Правова система України серед правових систем сучасності. Самобутність вітчизняної правової системи. Особливі риси сучасної правової системи України. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу.

Значення рецепції римського права в Україні. Поняття та характерні ознаки рецепції римського права в Україні. Пряма та непряма рецепція. Відкрита та прихована (латентна) рецепція. Повна та часткова рецепція. Добровільна і недобровільна рецепція. Окупаційна та колоніальна рецепція. Західно-Європейського тип рецепції римського права в Україні. Східно-Європейський тип рецепції римського права в Україні.

Тема 4. Правові системи, що тяжіють до романо-германської правової сім'ї (латиноамериканське право, скандинавське право)

Правові системи скандинавських країн. Скандинавська (північна, або північноєвропейська) група включає національні правові системи Швеції, Данії, Норвегії, Фінляндії, Ісландії. Правові системи скандинавських країн або скандинавської (північної, або північноєвропейської) групи включають: 1) Данію, Норвегію й Ісландію; 2) Швецію й Фінляндію.

Основою північного права було давньогерманське право, яке враховувало місцеві особливості кожної країни. Скандинавське право формувалося на засадах Кодексу короля Хрестіана V (Датський кодекс, прийнятий у Данії у 1683 р. та діючий і в Норвегії з 1687 р.) та Зводу законів Шведської держави (Шведський кодекс 1734 р.). Вплив рецепції інститутів як континентального, так і загального права. Уніфікуючий вплив на правові системи Скандинавських країн їх членство в європейських структурах (Рада Європи, Європейський Союз (крім Норвегії й Ісландії), ОБСЄ, Організація економічного співробітництва й розвитку).

Створення Скандинавської Федерації у 2010 р. у складі Норвегії, Швеції й Данії. Формування специфічного північноєвропейського (скандинавського) типу правової системи. Особливості правових систем Скандинавських країн щодо їх належності до романо-германської сім'ї.

Джерела права Скандинавських країн: законодавство, судові прецеденти, правові звичаї, доктрина, принципи і міжнародно-правові акти.

Правові системи держав Латинської Америки. Географія та етапи розвитку правових систем країн Латинської Америки. I етап — Латинська Америка з давніх часів і до початку XVI ст. II етап — завоювання територій індіанських племен європейськими державами і формування колоніального права (XVI–XVIII ст.). III етап — Визвольна війна 1810–1826 рр. і утворення незалежних латиноамериканських держав IV етап — розвиток правових систем країн Латинської Америки після здобуття незалежності (середина XIX ст. — початок XXI ст.).

Особливості правових систем латиноамериканських держав. Характерні ознаки правові системи латиноамериканських держав. Ознаки, наявність яких дає підстави розглядати латиноамериканське право як таке, що входить до романо-германської правової сім'ї (спільні ознаки). Ознаки, які дають підстави для ідентифікації правових систем країн Латинської Америки як окремої підгрупи романо-германської правової сім'ї (власні ознаки).

Еклектизм правових впливів (вплив загального права (США). Рух з інтеграції (взаємний правовий вплив країн Латинської Америки).

Місце правових систем країн Латинської Америки серед правових систем світу.

Тема 5. Англо-американська правова сім'я

Склад англо-американської правової сім'ї. Співвідношення термінів «сім'я англо-американського права», «сім'я загального права», «сім'я англосаксонського права». Особливості сім'ї англо-американського права.

Основні етапи розвитку англійської правової системи. Етап I: англійське право до норманського завоювання (до 1066 р.) або англосаксонський період. Етап II: формування системи загального права завдяки діяльності королівських суддів (1066 р. — XIV ст.). Етап III: реформування архаїчного загального права і перехід до сучасного права (XV ст. — середина XIX ст.). Етап IV: подальший розвиток системи загального права, набуття нею сучасних рис (середина XIX ст. — нинішні часи).

Поняття та особливості загального права (common law).

Деклараторна теорія права, або теорія незалежного існування права (М.Хейл та В. Блекстоун, XVII–XVIII ст.). Сучасна теорія загального права: судді є творцями загального права.

Співвідношення загального права і законодавства. Право справедливості та його співвідношення із загальним правом.

Поняття та види джерел англоамериканського права. Первинні джерела (законодавство як право, створене Парламентом або за його згодою (статути та делеговане законодавство), прецедентне право як право, створене судами, та інші джерела (наприклад, правовий звичай, розум). Вторинні джерела (правова доктрина, збірники прецедентів та практики, підручники тощо).

Прецедент як джерело права в сім'ї англо-американського права. Принцип *stare decisis* («стояти на вирішеному») та його зміст принципу (підкореність та переконливість).

Тема 6. Релігійні правові системи (мусульманське право, індуське право, канонічне право, іудейське право)

Загальна характеристика правових систем релігійного типу. Елементи та характерні риси релігійних правових систем. Нерозривний зв'язок з релігією. Розгляд права як результату божественного відкриття, а не як наслідку раціональної діяльності особистості і держави. Персональний характер дії права. Визнання соціальної цінності права. Невизнання принципу формальної рівності прав людини.

Поняття та характерні ознаки мусульманського права. Нерозривний взаємозв'язок права й ісламу. Регулювання мусульманським правом суспільних відносин тільки між мусульманами. Мусульманське право складається переважно з обов'язків людини і санкцій за їх порушення. Архаїчний, казуальний і формальний характер права. Несистематизований характер права. Існування декількох течій і шкіл мусульманського права. Джерела мусульманського права. Основні джерела (Коран, Суна, Іджма (доктрина мусульманського права), Кійас). Додаткові джерела мусульманського права: адат, фетва, законодавство.

Поняття та характерні риси індуського права. Індуське право є складовою частиною індуїзму. Відмінність індуїзму від інших релігій. Персональний характер дії права, що поширюється тільки на осіб, які сповідують індуїзм, незалежно від того, в яких державах вони мешкають. Яскраво виражений кастовий характер. В індуському праві існує кілька шкіл. Індуське право зазнало сильного впливу інших правових систем — мусульманського й англійського права. Джерела індуського права. Веди. Сморити (дхармасутри, дхармашастри - закони Ману, артхашастрам).

Сучасне право Індії. Відмінність індуське право від права Індії (індійського права). Головні джерела права сучасної Індії (Закон, судовий прецедент). Значення звичаю.

Поняття та характерні риси іудейського права. Єврейське право є складовою частиною іудаїзму. Мононаціональний характер правової системи. Існування та розвиток єврейського права при відсутності протягом значного історичного періоду своєї держави. Норми іудейського права переважно містять обов'язки та заборони. Джерела іудейського права. Каббала. Святе Письмо. Значення звичаю. Законодавство (постанови й укази). Рішення єврейських судів.

Сучасне право Ізраїлю. Відмінність єврейського права від права Ізраїлю.

Поняття та характерні особливості канонічного права. Нерозривний зв'язок з релігією — християнством. Систематизований характер канонічного права. Вплив римського права на процес розвитку системи канонічного права. Наявність у канонічного права складної внутрішньої структури. Створення двох систем канонічного права після розколу християнської церкви. Джерела канонічного права. Біблія. Книги Нового Заповіту. Постанови обласних (помісних) соборів. Постанови Всесвітніх соборів. Папські декреталії (декрети). Наукові трактати авторитетних богословів. Застосування канонічного права в сучасному світі.

Тема 7. Традиційні правові системи (китайське право, японське право, африканське право)

Загальна характеристика правових систем традиційного типу. Підтипи правових систем традиційного типу: 1) держав Далекого Сходу (Китаю і Японії, а також деяких інших країн, що розвивалися під їх впливом, — Монголії, Кореї, Малайзії, Індонезії, М'янми (Бірма)); 2) країн Африки (понад 40 держав, розташованих на африканському континенті, і Мадагаскар).

Характерні особливості традиційних правових систем. Основним джерелом права є звичай. Негативне ставлення до законодавства. Ігнорування державних структур у процесі реалізації норм права. Слабкий розвиток юридичної інфраструктури.

Правові системи країн Далекого Сходу. Правова система Китаю. Вплив філософських учень на правову систему в Китаї. Даосизм, конфуціанство. Правова система Японії (присутність елементів романо-германського та англо-американського права у законодавстві Японії). Джерела сучасного японського права. Нормативно-правові акти, міжнародні договори та звичаї. Конституція Японії. Значення «гирі» - норми поведінки, в системі соціальних регуляторів.

Правові системи держав Африки. Основні етапи розвитку правових систем країн Африки. Характерні риси правових систем країн Африки. Примусова рецепція європейського права. Значення звичаєвого права.

Тема 8. Європейське право

Загальні положення європейського права. Поняття європейського права у широкому та вузькому розумінні. Виникнення Європейського Союзу (ЄС) та інтеграційних міждержавних об'єднань — Європейських співтовариств: Інституції ЄС: Європейський парламент, Європейська рада, Рада Союзу, Європейська Комісія, Суд ЄС, Європейський центральний банк, Рахункова палата.

Правова система Євросоюзу як різновид регіональної міждержавної правової системи. Система європейського права.

Принципи європейського права. Загальні та спеціальні принципи європейського права. Принципи права ЄС, які визначають співвідношення правової системи ЄС з правовими системами держав-членів. Принцип верховенства права ЄС, принцип прямої дії права ЄС.

Джерела європейського права. Первинні джерела права (установчі договори, загальні принципи права). Вторинні, або похідні джерела права (правові акти, як Регламент, Директива, Рішення). Прецеденти Суду ЄС та Європейського суду з прав людини як джерела європейського права.

Вплив права ЄС на національні правові системи. Основні способи зближення національного права асоційованих країн з правом ЄС. Умови поглиблення співпраці України з ЄС. Гармонізація законодавства України з правом ЄС. Способи гармонізації законодавства України з правом ЄС.

Вплив права Ради Європи на національні правові системи. Загальноєвропейські стандарти прав людини. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Європейський Суд з прав людини як орган, покликаний забезпечити однакове тлумачення і застосування Конвенції всіма державами-учасницями.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (практ.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем.	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Загальна характеристика порівняльного правознавства	12	2	2	-	-	6	-	1	-	-	-	4
2.	Правові системи та правові сім'ї як об'єкти порівняльного правознавства	12	2	2	-	-	6	-	1	-	-	-	4
3.	Романо-германська правова сім'я.	10	2	4	-	-	6	-	-2	2	-	-	6
4.	Правові системи, що тяжіють до романо-германської правової сім'ї (латиноамериканське право, скандинавське право).	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	17
5.	Англо-американська правова сім'я	10	4	2	-	-	6	-	2	-	-	-	6
6.	Релігійні правові системи (мусульманське право, індуське право, канонічне право, іудейське право).	10	2	2	-	-	6	-	4	-	-	-	17
7.	Традиційні правові системи (китайське право, японське право, африканське право).	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	18

8.	Європейське право	20	2	2		-	6		2			6
	Всього годин	105	18	18			54	9 0	10	2		78

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Завдання для самостійної роботи студентів

4.3.1. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.2. Виконання індивідуальних завдань всіма студентами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими студентами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.3. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

2) усне або письмове(у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

3) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку.

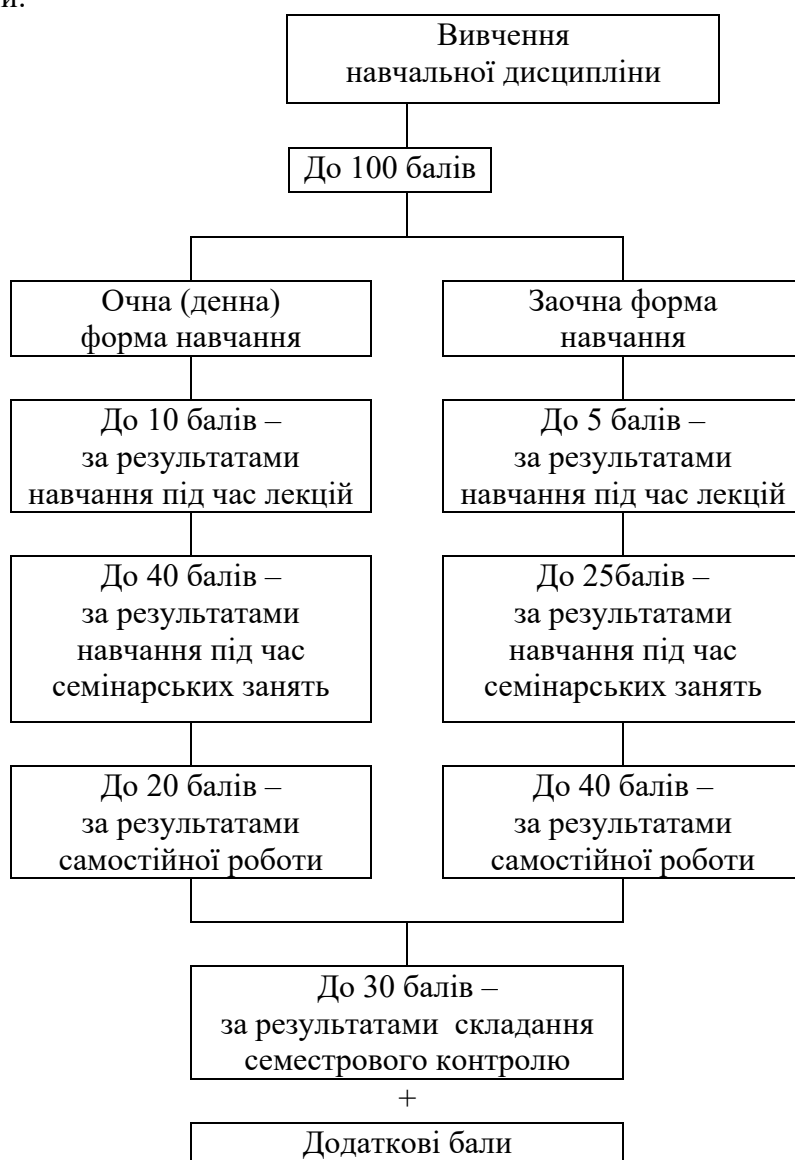
Структура залікового білету включає два теоретичних питання.

Приклад залікового білету:

1. Виникнення порівняльного правознавства.
2. Поняття та види джерел англо-американського права.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Порівняльне правознавство: Курс лекцій / Л.В. Голяк, А.С. Мацко, О.В. Тюріна. К. : МАУП, 2004. 200 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Holiak_Liudmyla/Porivnialne_pravoznavstvo.pdf?PHPSESSID=8tub0992pltc9fu22gibu49g34
2. Порівняльне правознавство : підручник / С. П. Погребняк, Д. В. Лук'янов, І. О. Биля-Сабадаш та ін. ; за заг. ред. О. В. Петришина. Х. : Право, 2012. 272 с. URL: <https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/09/%D0%9F%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%B8%D1%88%D0%B8%D0%BD-%D1%80%D0%B5%D0%B4-%D0%9F%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B5-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE.pdf>
3. Скакун О. Ф. Общее сравнительное правоведение: Основные типы (семьи) правовых систем мира. К., 2008.

7.2. Допоміжні джерела

1. Бехруз, Хашматулла. Порівняльне правознавство. О.: Фенікс, 2009. 464 с. URL: <https://sci.house/kniga-pravovedenie-sravnitelnoe-scibook/porivnyalne-pravoznavstvo-pidruchnik.html>
2. **Бехруз Шахматулла.** Эволюция исламского права: теоретико-компаративистское исследование : дис... д-ра юрид. наук: 12.00.01. О., 2006. 387 с. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=JwU_B&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=U=&S21COLORTERMS=0&S21STR=%D0%A52%280%29416
3. Бехруз Х. Вступ до порівняльного правознавства: навчальний посібник. Одеса: Юридична література, 2002. 328 с.
4. Бехруз Х. Исламское право. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 3: Загальна теорія права / редкол.: О.В.Петришин (голова) та ін.; Нац. акад. прав. Наук України; Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2017. С. 198-205. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=fullwebr&S21ALL=%28%3C.%3E%D0%92%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%8E%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D1%96%D1%8F%3C.%3E%29&Z21ID=&S21SRW=&S21SRD=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20&FT_REQUEST=&FT_PREFIX=
5. Бернхем В. Вступ до права та правової системи США: пер. з англ. К.: Україна, 1999. 554 с.
6. Богачова Л.Л. Система Європейського та національного права. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/tipp/2012_№1/Bogachov.pdf
7. Гелів С. Д., Рутар С. М. Політико-правові системи світу: Навч. посібник. К.: «Знання», 2006.
8. Гердеген, М. Європейське право; пер. з нім. К.: «К.І.С.», 2008. 528 с.
9. Гринько С. Д. Деліктні зобов'язання римського приватного права: поняття, система, рецепція: монографія; за наук. ред. Є. О. Харитонова. Хмельницький: ХУУП, 2012. 724 с.
10. Дамирли М.А. Сравнительное правоведение в поисках собственной идентичности: Открытая лекция. Киев-Львов: ЗУКЦ, 2012. 24 с.

11. Дамирли М.А. Сравнительное правоведение: Ч. 1. Статус, предмет и система. Одесса: Феникс, 2013. 174 с.
12. Дмитрієв А.І., Шепель А.О. Порівняльне правознавство: Навчальний посібник/ Відп.редактор В.Н.Денисов. К. : 2003. 184 с.
13. Зінченко О.В. Англо-американська правова сім'я. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 3: Загальна теорія права / редкол.: О.В.Петришин (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2017. С. 12-19. URL: http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=fullwebr&S21ALL=%28%3C.%3ET%3D%D0%92%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%8E%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D1%96%D1%8F%3C.%3E%29&Z21ID=&S21SRW=&S21SRD=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20&FT_REQUEST=&FT_PREFIX=
14. Зінченко О.В. Романо-германська правова сім'я. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 3: Загальна теорія права / редкол.: О.В.Петришин (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2017. С. 679-686. URL: http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=fullwebr&S21ALL=%28%3C.%3ET%3D%D0%92%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%8E%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D1%96%D1%8F%3C.%3E%29&Z21ID=&S21SRW=&S21SRD=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20&FT_REQUEST=&FT_PREFIX=
15. Зінченко О.В. Традиційна правова сім'я. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 3: Загальна теорія права / редкол.: О.В.Петришин (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2017. URL: http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=fullwebr&S21ALL=%28%3C.%3ET%3D%D0%92%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%8E%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D1%96%D1%8F%3C.%3E%29&Z21ID=&S21SRW=&S21SRD=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20&FT_REQUEST=&FT_PREFIX=
16. Зінченко О.В. Успадкування за звичайним правом африканських держав (на прикладі Кенії, Свазіленду і Танзанії). *Вісник Академії правових наук України: Збірник наукових праць*. Харків: Право, 2013. № 1 (72). С. 80-89.
17. Зінченко О.В. Конституції Замбії та Північної Нігерії про статус палат вождів у законодавчих установах (порівняльний аналіз). *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого*. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Збірник наукових праць. Харків: Право, 2015. Вип. 2 (25). С. 169-177.
18. Кодекс канонического права. М.: Ин-т философии, теологии и истории св.Фомы, 2007. 624 с.
19. Коран: пер. с араб. И. Ю. Крачковского. М.: СП ИКПА, 1990. 512 с.
20. Кресін О.В. Порівняльне правознавство у XIX – XX століттях: проблеми становлення: Монографія (Oleksiy Kresin. Comparative Jurisprudence in XIX - XXth Centuries: Problems of Development. Monography) Київ, 2011. 294 с. URL: <https://www.academia.edu/35739372/%D0%9A%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%BD>

https://www.academia.edu/35738110/Oleksiy_Kresin_Comparative_Jurisprudence_in_XIX_XXth_Centuries_Problems_of_Development_Monography URL: https://www.academia.edu/35738110/Oleksiy_Kresin_Comparative_Jurisprudence_in_XIX_XXth_Centuries_Problems_of_Development_Monography

21. Кресін О.В. Становлення теоретичних засад порівняльно-правових досліджень у другій половині XVIII – першій третині XIX століття: компаративна концептуалізація: монографія. Київ: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Видавництво «Логос», 2017. 680 с. URL: https://www.academia.edu/35738110/Oleksiy_Kresin_Comparative_Jurisprudence_in_XIX_XXth_Centuries_Problems_of_Development_Monography

22. Лисенко, О. М. Порівняльне правознавство як наука та його місце в системі юридичних наук: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ. нац. ун-т. К., 2001. 19 с. URL: [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%9B%D0%B8%D1%81%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%9E\\$](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%9B%D0%B8%D1%81%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%9E$)

23. Лубський, В. І. Мусульманське право. К.: Вілбор, 1997. 256 с. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=JwU_B&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=U=&S21COLORTERMS=0&S21STR=%D0%A5%280%29416

24. Лук'янов Д.В. Релігійні правові системи в сучасному світі: монографія. Х.: Право, 2015. 352 с. URL: <https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/194/1-23.pdf>

25. Лук'янов Д.В. Релігійна правова сім'я. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 3: Загальна теорія права / редкол.: О.В.Петришин (голова) та ін.; Нац. акад. прав. Наук України; Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2017. С. 659-661. URL: [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=fullwebr&S21ALL=%28%3C.%3E%D0%92%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%8E%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D1%96%D1%8F\\$%3C.%3E%29&Z21ID=&S21SRW=&S21SRD=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20&FT_REQUEST=&FT_PREFIX=](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=fullwebr&S21ALL=%28%3C.%3E%D0%92%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%8E%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D1%96%D1%8F$%3C.%3E%29&Z21ID=&S21SRW=&S21SRD=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20&FT_REQUEST=&FT_PREFIX=)

26. Лук'янов Д.В. Канонічне право. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 3: Загальна теорія права / редкол.: О.В.Петришин (голова) та ін.; Нац. акад. прав. Наук

України; Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2017. С. 212-217. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=fullwebr&S21ALL=%28%3C.%3ET%3D%D0%92%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%8E%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D1%96%D1%8F%3C.%3E%29&Z21ID=&S21SRW=&S21SRD=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20&FT_REQUEST=&FT_PREFIX=

27. Лук'янов Д.В. Індуське право. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 3: Загальна теорія права / редкол.: О.В.Петришин (голова) та ін.; Нац. акад. прав. Наук України; Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2017. С. 174-180. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=fullwebr&S21ALL=%28%3C.%3ET%3D%D0%92%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%8E%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D1%96%D1%8F%3C.%3E%29&Z21ID=&S21SRW=&S21SRD=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20&FT_REQUEST=&FT_PREFIX=

28. Лук'янов Д.В. Іудейське (єврейське) право. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 3: Загальна теорія права / редкол.: О.В.Петришин (голова) та ін.; Нац. акад. прав. Наук України; Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2017. С. 206-211. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=fullwebr&S21ALL=%28%3C.%3ET%3D%D0%92%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%8E%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D1%96%D1%8F%3C.%3E%29&Z21ID=&S21SRW=&S21SRD=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20&FT_REQUEST=&FT_PREFIX=

29. Малишев, Б. В. Судовий прецедент у правовій системі Англії. К.: Праксіс, 2008. 344 с. URL: https://www.academia.edu/87664585/%D0%9C%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D1%88%D0%B5%D0%B2_%D0%91_%D0%92_%D0%A1%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%86%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82_%D1%83_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B9%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D1%96_%D0%90%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D1%96%D1%97_%D0%9A_%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%81%D1%96%D1%81_2008_344%D1%81

30. Оксамитний В.В. Сучасні правові системи у компаративістському вимірі. *Порівняльне правознавство*. 2012. № 3-4. С. 392-407. URL: https://www.academia.edu/35922677/%D0%96%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%9F%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE_%D0%97%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%82_3_4_%D0%B7%D0%B0_2012_%D1%80_Journal_Comparative_Jurisprudence_Contents_of_the_issue_3_4_2012

31. Порівняльне правознавство (теоретико-правове дослідження): Монографія/ За заг.ред.О.В.Зайчука, Н.М.Оніщенко. К.: «Видавництво «Фенікс», 2007. 430 с.

32. Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку: збірник наукових праць / за ред. Ю.С. Шемшученка, В.П. Тихого, М.М. Цимбалюка, І.С. Гриценка; упор.

О.В. Кресін, І.М. Ситар. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 620 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/984/1/komp_chyt2012.pdf

33. Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку : збірн. наук. праць (Comparative Jurisprudence: Current State and Prospects for Development - Yearbook 2013). Одеса : Фенікс, 2013. 352 с. URL:

https://www.academia.edu/35751256/%D0%9F%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE_%D1%81%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD_%D1%96_%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA_%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B8_%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83_%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD_%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%8C_Comparative_Jurisprudence_Current_State_and_Prospects_for_Development_Yearbook_2013_%D0%9E%D0%B4%D0%B5%D1%81%D0%B0_%D0%A4%D0%B5%D0%BD%D1%96%D0%BA%D1%81_2013_352_%D1%81

34. Порівняльне правознавство у системі юридичних наук: проблеми методології: Монографія / Кресін О. В. (кер. авт. кол.), Луць Л. А., Мережко О. О. та ін.; за ред. Ю. С. Шемшученка. К. : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2006.

35. Правова карта сучасного світу. Навчальний посібник / Петришин О.В., Зінченко О.В. Харків: Право, 2018. 508 с. URL: https://pravo-zdat.com.ua/image/data/Files/383/3_Pravova%20karta_vnutri.pdf

36. Савчин М. Порівняльне правознавство. Загальна частина : курс лекцій. Ужгород : Центр учбової літератури, 2006. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/3488>

37. Смородинський В.С. Мішані правові системи. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 3: Загальна теорія права / редкол.: О.В.Петришин (голова) та ін.; Нац. акад. прав. Наук України; Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2017. С. 298-301. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=fullwebr&S21ALL=%28%3C.%3E%D0%92%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%8E%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D1%96%D1%8F%3C.%3E%29&Z21ID=&S21SRW=&S21SRD=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20&FT_REQUEST=&FT_PREFIX=

38. Тихомиров А.Д. Юридическая компаративистика: философские, теоретические и методологические проблемы. К.: Знання, 2005. 334 с.

39. Харитонов Є., Харитонova О. До питання про значення дихотомії «приватне правопублічне право». *Вісник Академії правових наук України*. 2000. № 2. С. 82-88. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/1251>

40. Харитонов Є.О. Рецепція римського права і європейські системи приватного права. *Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр.* 2003. № 13. С. 51-59.

41. Харитонova, О. І. Порівняльне право Європи: Основи порівняльного правознавства. Європейські традиції. Х.: Одісей, 2002. 592 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/a> — Законодавство України на сайті Верховної Ради України.
2. <https://supreme.court.gov.ua> – Верховний Суд
3. <http://www.president.gov.ua/documents/> — Офіційні документи на Офіційному представництві Президента України.
4. <http://www.kmu.gov.ua/control/> — Урядовий портал.
5. <http://www.minjust.gov.ua/> — Міністерство юстиції України.
6. <http://zakon.nau.ua/> — Професійна юридична система Мега-НаУ.
7. <http://www.ligazakon.ua/> — Ліга:Закон — головний правовий портал України
8. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/> — Наукова періодика України на сайті Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.
9. <http://www.reyestr.court.gov.ua/> — Єдиний державний реєстр судових рішень.